

דוירא

במלכים ב' ס' ל'

א. לקחת. ברוב התיגאן בטרס:
 ב. ויאמר אליה אלישע. תיבת
 ויאמר בטרס [ברוב התיגאן, ויש
 טעם בדבר, עיין ברלב"ג
 ובילקוט (לא מצאתי בשניהם.
 יפ"ה):

וַאֲשֶׁה אֶחַת מִנְשֵׁי בְנֵי הַנְּבִיאִים צִעְקָה אֶל-

אֱלִישֶׁע לֵאמֹר עֲבַדְךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבַדְךָ הָיָה יְרֵא
 אֶת־יְהוָה וְהַנְּשִׂיָה בָּא לְקַחַת אֶת־שְׁנֵי יְלָדָי לֹו לְעֲבָדָיִם: וְאַתָּה חָדָא

מְנָשִׁי תִלְמִידֵי נְבִיאָא. מְצוּחָא קָדָם אֱלִישֶׁע לְמִימְרָא. עֲבַדְךָ עוֹבְדָהּ בְּעַלְיָ מֵתָא. וְאַתָּה יָדַעְתָּ.
 אֲרִי עֲבַדְךָ. הָוָה דְּחִיל חֲטָאִין מִן קָדָם יְיָ. דְּכַד קְטִילַת אִיזְבֵּל יֵת נְבִיאָא דִּישִׁי דְּבַר מְנַחֵן מְאָה
 גְּבָרָא. וְאַטְמַרְנֹון חֲמִשִּׁין חֲמִשִּׁין גְּבָרָא בְּמַעְרְתָא. וְהָוָה יִזְיַף וּמוֹכִיל לְהוֹן. בְּדִיל דְּלֹא
 לְאוּכְלוּתְהוֹן מְנַכְסוּהֵי דְאַחְאָב מִן קָדָם דְּאֲנֹון אֲנַסָּא. וּכְעוֹן רְשִׁיאָ אֲתָא. לְמַדְבַּר. יֵת תְּרִין בְּנֵי
 לֵיהּ לְעֲבָדָיו: [עוד מתן ושתין וחמשה זמנין צונחת אפת עובדיה פהאיי גונאָ וְלֹא הָוָה מְשַׁח בַּהּ וְלֹא
 יָדַע מָא לְמַעַבְד לַהּ. עַד דְּאִזְלָא לְבֵי קַבְרֵי וְקָא צוּחָא וְאַמְרָה. מְרִי מְרִי דְחָלָא דִּישִׁי דְחָלָא דִּישִׁי. וְאַשְׁתַּמַּע
 לַהּ קָלָא מִבְּנֵי מִיתָאָ מִן הַדִּין דְּחָלָא דִּישִׁי דְקָא בְּעִיתָא. אַרְבַּעָה אַקְרוּ דְחָלִיאָ דִּישִׁי. אַבְרָהָם וְיוֹסֵף וְאַיִב
 וְעוֹבְדָהּ. מְתִיבָא וְאַמְרָהּ לֹא בְּעִינָא לֹא הָאִי דְכַתִּיב בֵּיהּ דְחָלָא דִּישִׁי לְחָדָא. וְכַד אוֹדְעוּהָ קַבְרִיהּ הָנֵת קָא
 מְתַפְלְשָׂא בְּעַפְרִיהּ וְקָא צוּחָא וְאַמְרָה. מְרִי מְרִי הֵיכָא רַחֲצֵנְךָ לִי בְּשַׁעְתָּא דְדַמְכָתָא וּדְמוּתָא. פַּד אַמְרִית לְךָ
 לְמִן אֵת שְׁבִיק לִי וְיֵת תְּרִין בְּנֵי. וְאַתִּיבְתָּנִי דְרַבּוֹן עֲלָמָא רַחֲצוֹן לִי. דְאַמְרָ לִי שְׂבוּק יִתְמָךְ וְאַנָּא אַקְנִימְנוֹן
 וְאַרְמַלְתְךָ עָלֵי תַתְרַחֲצִין. וְכַד לֹא נְהַשְׁכַּח מְשִׁיזִיבִי. וְיִתְמִי נְמִי צוּחִי וְאַמְרִי קַבְלֵן אַפָּא. אַתִּיב
 עוֹבְדָהּ וְאַמְרָ לֵהּ זִילִי לְגַבִּי אֱלִישֶׁע בְּפִרְתָּא דְמַשְׁחָא דְאַשְׁתָּאָר גְּבִיךָ וְלִיבְרַכֵּךְ בֵּיהּ. דְאַנָּא פַּד אַטְמַרְתְּנָהּ
 לְמָאָה נְבִיאָא וְנִתְנָהּ בְּמַעְרְתָּא בְּלַחְמָא וּבְמִיָּא לֹא אִשְׁפִּין בּוֹצִינִי דְמַשְׁחָא מְנִיְהוּהּ לֹא בִּימְמָא וְלֹא בְּלִילִיא.
 לְדַכַּר לִי נְבִיאָ מְלִי דִידִי לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּאָ וְיִשְׁלִים לְכֹן מְאִי דְאוֹזִיפְתִּיהּ. דְהֵכִי אַמְרָ קָרָא פַּל מִן דְמַרְחִים
 עַל עַנְיִי וְעַל מְסִפִּינִי פְּאֵלֹו מוֹזִיף לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּאָ. וּבְכִין אֲזַלַת וְאוֹדְעַתִּיהּ לְאַלִישֶׁע פְּלִי הָאִי:]

ב. ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה ישלכי
 בבית ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אסאסוך שמן:

ביאור המילות מדרשי תימן

(א) והנושה. המלוה, כמו והאיש אשר אתה נושה בו (דברים
 מד): (ב) אסוך. שם כלי השמן, ויקרא כן על שם שססין
 ומושחין ממנו:
 א. ואשה אחת. למה אחת, מלמד שהיא חשובה וגדולה:
 מנשי בני הנביאים. זו אשת עובדיה שהיה מכלכל את
 הנביאים שהטמין כמערה [עמו] מפני איזבל הרשעה, בשעה
 שהרגה את נביאי יזי היא ואחאב אישה: [צעקה אל אלישע לאמר. צעקה מנין לאמר: והנושה. פי, יורם בן אחאב]:

נוהגין לומר
 תוספתא זו

לך קרי

[ג. שְׁכַנְנֶנִּי. ראיתי חילופים בכתיבת תיבה זו וניקודה, והלכתי אחר מה"ר בניה הסופר בשני תיגאן שכתבה חסרת יו"ד קמא, והחזיק ביו"ד בתרא: ד. וסגרת הדלת. לשיטת מהר"ץ יש לקרוא וְסָגַרְתָּהּ דלת, ראה חה"ד רות סי' ב'. יפ"ה]:

שְׁכַנְנֶנִּי קרי

וַאֲמַר. לֵה אֱלִישֶׁעַ מָא אָעֶבֶיד לִיךְ. חַוָּה לִי. מָא אֵית לִיךְ בְּבֵיתָא. וַאֲמַרְתָּ. לֵית לְאַמְתָךְ כָּל מַדְעָם בְּבֵיתָא, אֵלֵהּ מְנָא דְמִשְׁחָא: וַיֹּאמֶר לְכִי שְׂאֵלֵיךְ בְּלִים מִן־חַוָּי מֵאֵת כָּל־שְׁכַנְנֶנִּי בְּלִים רְקִים אֶל־תְּמַעֲיָטִי: וַאֲמַר. אֵיזִילִי

שְׂאֵלִי לִיד מְנִין מִן פְּרָא. מִן פֿל שִׁיבְבְּכִי מְנִין רִיקְנִין, לֹא תוֹעֲרִין: וּבִאֵת וְסָגַרְתָּ הַדְּלֵת בְּעַדְךָ וּבְעַד־בְּנֵיךָ וַיִּצְקֶתָ עַל כָּל־הַבְּלִים הָאֵלֶּה וְהַמְּלֵא תַפְסִיעֵי: וְתַהֲכִין. וְתַגִּיפִין דְּשָׂא בְּאַפְךָ וּבְאַפֵי בְּנֶךְ. וְתַרִיקִין מִשְׁחָא. עַל כָּל מְנֵא הָאֵלִין,

מוֹצֵקֶת קרי

וּמְנָא דִיתְמָלִי תְסַלְקִין: וְתַלְלֵךְ מֵאֵתוֹ וְתַסְגֵר הַדְּלֵת בְּעַדְךָ וּבְעַד־בְּנֵיךָ הֵם מְנֵי־שֵׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מוֹצֵקֶת: וְאִזְלַת מְלֻתְהָ. וְאִגַּפְתָּ דְשָׂא. בְּאַפְּךָ וּבְאַפֵי בְּנֵהָ. אֲנִין מְקַרְבִין לֵה מְנֵא, וְהִיא מְרִיקָא מִשְׁחָא: וַיְהִי וּבְמִלֵּאת הַבְּלִים

וְתֹאמֶר אֶל־בְּנֵהָ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כְּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כְּלִי וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֶן: וְהָוָה כְּמִשְׁלָם מְנֵא. וַאֲמַרְתָּ לְבִרְהַּ קָרִיב לִי עוֹד, מְנָא. וַאֲמַר לֵה. לֵית עוֹד מְנָא, וּפְסַק מִשְׁחָא: [ויש המתרגמן כד: וְהָוָה כְּמִשְׁלָם מְנֵא. וַאֲמַרְתָּ לְבִרְהַּ קָרִיב לִי עוֹד, מְנֵי תְבִירִי

נְשִׁוּךְ וּבְנֵיךְ קרי

דְחַסְפָא. דְּמִן דְּגִזֵר עַל מְנִין רִיקְנִין דִיתְמָלוֹךְ גִזֵר עַל מְנִין תְבִירִין, וְהָוָה לְקִיט מְנֵי תְבִירִי וּמִשְׁוֵי חַד עַל חַד, וּמִתְחַפְּרִי בְּמִמָּרָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַמּוּדָא דְמִשְׁחָא טַיִיף עַל פְּלָחוֹן. עַד דְשְׁלִימוֹ, כָּל פְּסַקֵי מְנֵא. אֲמַר בְּרַה, לֵית עוֹד מְנָא, וּשְׁמַע עַמּוּדָא דְמִשְׁחָא וּפְסַק]: וְתִבָּא וְתַגִּיר לְאִישׁ הָאֵלֶּהִים

וַיֹּאמֶר לְכִי מְכַרִי אֶת־הַשָּׁמֶן וְשְׁלַמִי אֶת־נְשִׁיכִי וְאֵת־בְּנֵיכִי תַחֲיֵי בְּנוֹתַי: וְאֵתָת. וְחַוָּיָאָת, לְנַבְיָא דִשִׁי. וַאֲמַר. אֵיזִילִי וּבִינֵי יַת מִשְׁחָא. וְשְׁלַמִי לְמַרִי חוּבְתִיךְ. וְאֵת וּבְנֶךְ, תַתְּפַרְנְסִין, בְּמָא דִישְׁתָּאַר: [ויש מוסיפין: וְכַד אֶתְרַחֵישׁ לֵה הַהוּא נְסָא אֶתָת לְוֹת נְבִיָא דִשִׁי, וַאֲמַרְתָּ. אֵית עֲלוֹי עֲסוּר מְהַאֲנֵי מִשְׁחָא, אִו לֹא. אֶתִיב וַאֲמַר לֵה בְּעַלְדִךְ וְזַן יַת נְבִיָא דִשִׁי, בְּמִלְתָא דְלִיפָא עֲלֵה עֲסוּרָא. וְאַף אֵת לֵית עַל מִשְׁחִיךְ עֲסוּרָא, דְּמִן נְסָא הוּא. הַדְּרָא וְאָמְרָה לֵיהּ מָא נְעַבִיד מְבַנְוֵהי דְאַחְתָּאב,

ביאור המילות מדרשי תימן [1. ויעמד השמן. ויעמד מלכא עוד. ומדרש אגדה בבראשית (ד) בעדך. כנגדך: תסיעי. מעקרי ממקומה: (ז) נשיך. רבה, הוּקִיר שַׁעַר הַשּׁוּק]:

אִי שְׁמַעֲנִי עָלַי וְאָנֹסִי לִי. אָתִיב וְאָמַר לֵאמֹר מִן דְּסִגְרָא פֹּהּ פְּלִינִי דְּמַצְרִימ, וְעַתִּיד
לְמַסְגָּר פֹּהּ אֲרִינָתָא דְדִנְיָא. יְטַמְטִים עֵינֵיהוֹן דְּבִנְי אַחָאב וְיַסְגָּר אֲדִנְיָהוֹן
דְּלָא לְאַבְאָשָׁא לִירָא פְּכִין יְהַבְתּוּ וְתִשְׁפַּחְתָּא וְאַזְלַת]: פ

ח וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלֹהֵי שָׁעַ אֶל־שׁוֹנִים וְשָׁם אִשָּׁה

גְּדוֹלָה וַתַּחֲזֹקְבוּ לְאַכְלֵלָהֶם וַיְהִי מִדֵּי עָבְרוּ יִסֹּר שְׁמֹה לְאַכְלֵל

לָחֶם: וַהֲוֵה יוֹמָא וַעֲבַר אֱלִישָׁע לְשׁוֹנִים. וְתַמָּן אִתְתָּא דְחַלְת חַטְאִין. וְאַתְקִיפַת בֵּיהּ

לְמִיכַל לַחֲמָא. וַהֲוֵה בּוֹמָן מַעֲדוּהִי מִתַּפְּנֵי לְתַמָּן לְמִיכַל לַחֲמָא: ט וַתֹּאמֶר אֶל־אִשָּׁה

הַיְהֵנָּה יִדְעָתִי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עָבַר עָלֵינוּ תַּמְיָד:

וְאַמְרַת לְבַעֲלָהּ. הָא כְּעַן יְדַעְנָא. אַרְי. גְּבִיא דִּינִי קְדִישָׁא הוּא מִתַּפְּנֵי לְוַתְנָא תְּדִירָא:

י גַּעֲשֶׂה־נָּא עֲלֵית־קִיר קַטְנָה וְנָשִׁים לּוֹ שָׁם מִטָּה וְשִׁלְחוּ וְכַסָּא

וּמְנוּרָה וְהִיָּה בְּבֵאוֹ אֵלֵינוּ יִסֹּר שְׁמֹה: נַעֲבִיד כְּעַן עֲלִית כְּתָלָא זַעֲרָא.

וַנְתַּקִּין לִיהּ תַּמָּן אַתְר. עַרְסָא וּפְתוּרָא וְכַרְסָא וּמְנַרְתָּא. וַיְהִי בְּמִיתוּהִי לְוַתְנָא

יִתַּפְּנֵי לְתַמָּן: יא וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֵא שְׁמֹה וַיִּסֹּר אֶל־הַעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב־שְׁמֹה:

וַהֲוֵה יוֹמָא וְעַל לְתַמָּן וְזַר לְעֲלִיתָא וּשְׁכִיב תַּמָּן: יב וַיֹּאמֶר אֶל־גִּיחֲזִי נַעֲרוּ קְרָא

לְשׁוֹנֵמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָא־לָהּ וַתַּעֲמֵד לְפָנָיו: וְאַמְרַת לְגִיחֲזִי עוֹלִימִיָּה. קְרִי

לְשׁוֹנֵמִיתָא הַדָּא. וּקְרָא לָהּ וְקַמַת קְדַמוּהִי: יג וַיֹּאמֶר לּוֹ אֲמַרְנָא אֵלֶיָּהּ הַיְהֵה

חַרְדָּתוֹ אֵלֵינוּ אַתְּ כְּלַחֲרַדָּהּ הַזֹּאת מָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הַיֵּשׁ

לְדַבְּרֵךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל־שַׂר הַעֲבָא וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי

יִשְׁבֹּת: וְאַמְרַת לִיהּ. אֵימַר כְּעַן לֵאמֹר הָא עֲסִיקַת לְנָא יַת כָּל עַסְקָא הַדָּא. מָא לְמַעַבַּד לִירָ.

הַפְתַּגְּם אִית לִירָ לְמַלְלָא עִם מַלְכָּא. אוֹ עִם רַב חֵילָא. וְאַמְרַת בְּגוֹ עַסְקֵי עַמִּי אָנָּא מְסוּבָּרָא:

מדרשי תימן

ח. אשה גדולה. מאי גדולה. כלומר חשובה. להודיעך שהיא חשובה בכל דבר טוב, ולהודיעך שהיא אחותה שלאבישג השונמית אמו שלעודד הנביא [וי"ג אשתו של עדוא הנביא, עיין בפרקי דרבי אליעזר פרק ל"ג, ובביאור הרד"ל שם אות כ"ט. יפ"ה]:

ביאור המילות

(ח) מדי. ממך, ר"ל בכל זמן: (ט) אישה. בעלה: (י) קיר. כותל: ונשים. מלשון שימה: (יג) חרדה. ענין מנועה חזקה, ואם היא מצלי פחד, כמו ויחרדו זקני העיר לקראתו (שמו"א טו):

[טו. קרא לה. הלמ"ד רפה: כ. ויביאהו. מלא יו"ד בכל התיגאן, ומסיר עלה י"ה מלא. יפ"ה]:

את קרי

את הלקת קרי

וַיֹּאמֶר וְמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיתְחִזִּי אֲבֵל בֶּן אִיזְחָלָה וְאִישָׁהּ זָקֵן: וַאֲמַר. וּמָה לְמַעֲבֹד לָהּ. וַאֲמַר גִּיתְחִזִּי.

בְּקִשְׁטָא בַר לִית לָהּ וּבַעֲלָהּ סִיב: 10 וַיֹּאמֶר קְרֵא לָהּ וַיְקַרְא לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפֶּתַח: וַאֲמַר קְרִי לָהּ. וְקֵרָא לָהּ וְקָמַת בְּתַרְעָא: 11 וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כְּעֵת חַיָּה אֲתִי חֲבֻקָת בֶּן וַתֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־תְּכַוֵּב בְּשִׁפְחָתִי: וַאֲמַר. לְזַמְנָא הַדִּין כְּעֵדֹן דְּאִתּוֹן קְנִימִין. תְּהֵן מְחַבְּקָא בְּרָא. וַאֲמַרְת. בְּכַעַר רַבּוּנִי נְבִיא דִּנְיָ לָא יִתְכַדֵּב פְּתַגְמָא בְּאַמְתָּר: 12 וַתְּהֵר הָאִשָּׁה וַתֵּלֵד בֶּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כְּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁע: וְעַדִּיאַת אִתְּמָא וַיִּלֵּידַת בַּר. לְזַמְנָא הַדִּין כְּעֵדֹן דְּהִיא קְנִימָא דְמַלְיֵל עִמָּהּ אֱלִישֶׁע: 13 וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעַא אֶל־אָבִיו אֶל־הַקְּצֵרִים: וּרְבָא רְבִיא. וְהָוּה יוֹמָא וּנְפַק לְוֹת אַבּוּהִי לְוֹת חֲצוּדְנָא: 14 וַיֹּאמֶר אֶל־אָבִיו רֵאשִׁי וְרֵאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל־הַנְּעָר שְׂאֵהוּ אֶל־אֲפוֹ: וַאֲמַר לְאַבּוּהִי רֵשִׁי רֵשִׁי. וַאֲמַר לְעוֹלִימָא סַבְּהִי וְאוּבְלַהִי לְאַמִּיהָ: 15 וַיִּשְׂאָהוּ וַיְבִיאָהוּ אֶל־אֲפוֹ וַיֵּשֶׁב עַל־בְּרַכְיָה עַד־הַעֲהָרִים וַיָּמַת: וְנִסְפִיָּהּ. וְאוּבְלַיָּהּ לְאַמִּיהָ. וַיִּתִּיב עַל בְּרַפְּקָא עַד עֵדֹן טִיְהָרָא וּמִית: 16 וַתֵּלַע וַתִּשְׁכַּבְּהוּ עַל־מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגַּר בְּעֵדֹו וַתַּעַא: וּסְלִיקַת וְאַשְׁכִּיבְתִיָּהּ. עַל עַרְסָא דְנְבִיא דִּנְיָ וְאַגַּפַת בְּאַפּוּהִי וּנְפַקַת: 17 וַתְּקֵרָא אֶל־אִשָּׁהּ וַתֹּאמֶר שְׁלַחַה נָא לִי אַחַד מִן־הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתַנּוֹת וְאַרְוֶצָה עַד־אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאַשׁוּבָהּ: וְקַרְת לְבַעֲלָהּ. וַאֲמַרְת. שְׂדֵר כְּעֵן לִי חַד מִן עוֹלִימָיָא. וַחֲדָא מִן אֲתַנְיָא. וְאַתְמַטִּי לְוֹת נְבִיא דִּנְיָ וְאַתּוּב: 18 וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ אֲתִי הִלְכָתִי אֵלָיו הַיּוֹם לֹא־חָדַשׁ וְלֹא שָׁבַת וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם:

ביאור המילות

מדרשי תימן

10. למועד הזה בעת חיה את חבקת בן. אמר לה, את חבקת בן מפרי מעיך. אמרה לו, אישי זקן ואני חדל ממני אורח נשים. אמר לה, כעת חיה את חבקת בן. וזה מיד וילדה בן כדבר איש האלהים. אמר רבי אליעזר, שהקב"ה עושה רצון יראיו:

11. למועד הזה בעת חיה את חבקת בן. אמר לה, את חבקת בן מפרי מעיך. אמרה לו, אישי זקן ואני חדל ממני אורח נשים. אמר לה, כעת חיה את חבקת בן. וזה מיד וילדה בן כדבר איש האלהים. אמר רבי אליעזר, שהקב"ה עושה רצון יראיו:

וַאֲמַר מְדִין אֵת אֲזָלָא לְוֹתִיהָ יוֹמָא דִּין. לָא יִרְחַ וְלָא שִׁפָּא
 וַאֲמַרְתָּ שְׁלָם: כד וְתַחֲבֹשׁ הָאֲתוֹן וְתֹאמַר אֶל־נַעֲרָה
 נְהַג וְלֹךְ אֶל־תַּעֲצָרְלִי לְרַכֵּב כִּי אִם־אֲמַרְתִּי
 לְךָ: וְזָרִיזוֹת אֶתְנָא. וַאֲמַרְתָּ לְעוֹלִימָה דְּבַר וְאִיזִיל. לָא תִדְחַק עָלַי
 לְמַרְכָּב אֲהִינן פִּד אֵימַר לְךָ: כה וְתִלְךְ וְתִבָּא אֶל־אִישׁ
 הָאֱלֹהִים אֶל־הַר הַבְּרָמֶל וְיִהְיֶה כִּרְאוֹת אִישׁ
 הָאֱלֹהִים אֶתְהּ מִנְּגֵד וַיֹּאמֶר אֶל־גִּיחִזִּי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוֹנְמִית הַלּוֹז:

[כה. ותבא. חסר וי"ו בספרי
 תימן. יפ"ה]: כז. לתדפח. הפ"א
 רפה: העלים. העי"ן בשוא לבד
 והוא נה, וכן נמסר בפרשת
 קדושים [על פס' ואם העלם יעלימו
 (ויקרא כ, ד). יפ"ה]. [נ"א.
 במוסרה כל לשון העלמה בשוא
 פשוט, בפרשת אחרי מות
 ובמוסרה רבתא, וכ"כ בספר
 ערוגת הבשם, ובספר שורש
 יהודה דף ה' ע"ב. ודלא
 כדפוסים, והוא טעות]:

וַאֲזֹלַת. וְאֶתְתָּ. לְוֹת נְבִיא דִּישׁ לְטוֹר פֶּרְמֶלָּא. וְהָוָה. פִּד תְּזַא נְבִיא דִּישׁ יִתְהּ מְקַבִּיל. וַאֲמַר
 לְגִיחִזִּי עוֹלִימָיָה אֲהָ שׁוֹנְמִיתָא דִּישׁ: כו עֵתְהָ רֵוִץ־נָא לְקַרְאֲתָהּ וַאֲמַרְלָהּ
 הַשְּׁלֹום לְךָ הַשְּׁלֹום לְאִישׁךָ הַשְּׁלֹום לְיִלְדֵךָ וְתֹאמַר שְׁלֹום: פְּעוֹן רְהוּט
 פְּעוֹן לְקַדְמוֹתָהּ. וַאֲימַר לָהּ. הַשְּׁלֹום לִיךְ. הַשְּׁלֹום לְבַעֲלִיךְ הַשְּׁלֹום לְרַבֵּיא אֲמַרְתָּ שְׁלָם:
 כז וְתִבָּא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַר וְתַחֲזַק בְּרַגְלָיו וַיִּשֶׁשׁ גִּיחִזִּי
 לְהַדְפָּה וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְפֵּה־לָהּ כִּי־נִפְשָׁה מְרַהֲלָהּ וַיַּהוּהָ
 הָעֵלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי: וְאֶתְתָּ. לְוֹת נְבִיא דִּישׁ לְטוֹרָא. וְאֶתְקִיפַת בְּרַגְלוֹהִי.
 וְקָרִיב גִּיחִזִּי לְמַדְחָהּ. וַאֲמַר נְבִיא דִּישׁ שְׂבוּק מִנָּה אֲרִי נִפְשָׁה מְרִירָא לָהּ. וּמִן קָדָם יִי
 אֶתְפָּסָא מִנִּי אֲוָלָא אֶתְחַנְוָה לִי: כח וְתֹאמַר הַשְּׂאֲלֵתִי בֵּין מֵאֲתָא אֲדַנִּי הַלּוֹא
 אֲמַרְתִּי לָא תִשְׁלָה אֶתִּי: וַאֲמַרְתָּ. הַשְּׂאֲלִית בְּרָא מִן רַבּוּנִי. הַלָּא אֲמַרְתִּי לְךָ
 אִם מְתִיחִיב לִי בַר קַיִים וְאִם לָא לָא תְנַסִּים יִתִּי: כט וַיֹּאמֶר לְגִיחִזִּי חֲגַר
 מִתְּנִיךְ וְקַח מִשְׁעֵנְתִּי בְיָדְךָ וְלֹךְ כִּי־תִמְצָא אִישׁ לָא תִבְרַכְנוּ

מדרשי תימן

כה. אל הר הברמל. הלכה השונמית להר הכרמל ונפלה על
 פניה לפני אלישע ואמרה לו, כלי ריקם שנתמלא נשפך מיד.
 אמר הנביא, כל דבר שהקבה עושה הוא מגיד לי, וזה הדבר
 העלים ממני ולא הגיד לי: [כח. לא תשלה אותי. פי, לא
 תשגה אותי]: כט. חגר מתנך וקח משענתי וכו'. הלך
 והלך

ביאור המילות

(כד) תעצור. מעכב, כמו נעכרה נח אומך (שפטים יג):
 (כה) הלז. הזאת: (כו) להרפה. לדחפה, כמו אשר תדפנו
 רוח (מלכים א): (כח) לא תשלה. ענין שגגה ושכחה, כמו על
 השל (שמו"ב ו), ור"ל לא מטעה: (כט) משענתי. המטה אשר
 נשען בו: תעננו. מלשון מענה ומשובה:

[לא. וגחזי. כל גיחזי בהפטרה זו מלא יו"ד, בר מן דין: ויגדלו לאמר. יו"ד דתיבת 'יגד' קריאתה מלעיל מחמת המקף, וכן יש להאריך מעט בתיבת לו. יפ"ה]:

וְכִי־בָרַכְךָ אִישׁ לֹא תִעַנְנֵנִי וְשַׁמְתָּ מִשְׁעֵנֹתַי
עַל־פְּנֵי הַנְּעֵר: וְאָמַר לְגִיחְזִי זְרִיז חֲרָצֵךְ. וְסָב חֲטָרִי בִינְךָ
וְאִיזִיל. אָרִי תִשְׁפַּח גְּבֹרָה לָא תִשְׁאַל בְּשִׁלְמֶךָ

גְּבֹרָה לָא תְתִיבְנִיהָ וְתִשְׁוִי חֲטָרִי עַל אִפִּי רְבִיא: וְתֹאמַר אִם הַנְּעֵר חִי־הוּהָ
וְחִי־נִפְשֵׁהָ אִם אֶעֱזֹבְךָ וַיָּקָם וַיִּלְךָ אַחֲרָיָה: וְאָמַרְתָּ אֲמִיָּה דְרְבִיא. קָיִים הוּא
יְי וְחִי נִפְשֶׁךָ אִם אֶשְׁבְּקָנְךָ וְקָם וְאִזְל בְּתַרְהָא: וְגִחְזִי עֲבַר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׂם
אֶת־הַמִּשְׁעָנֹת עַל־פְּנֵי הַנְּעֵר וְאִיז קוֹל וְאִיז קָשָׁב וַיִּשָׁב לְקִרְאָתוֹ
וַיִּגְדֵּלוּ לֵאמֹר לֹא הִקִּיץ הַנְּעֵר: וְגִחְזִי עֲבַר קְדָמֵיהוֹן. [וְאִשְׁפַּח אֲרִיא מִיָּא פְּאוּרְחָא

וְשׁוּי עֲלוּהִי חֲטָרָא בְּדִיל לְנִסּוּיֵי בֵיהּ וְאֲחִייהּ. וּמִשׁוּם דְּעֲבַר עַל מְלֵי רַבִּיהּ וְלֹא עֲבַד כַּד פְּקֻדִיהּ אֲזַל]
וְשׁוּי יֵת חֲטָרָא עַל אִפִּי רְבִיא. וְלִית קָל וְלִית דְּמַצִּית. וְתַב לְקְדָמוּתֵיהּ וְחִוִּי לִיהּ לְמִימַר
לָא אִתְּעֵר רְבִיא: וְיִבָּא אֱלִישֶׁע הַבְּיָתָה וְהִנֵּה הַנְּעֵר מִתְּ מִשְׁכַּב
עַל־מִטָּתוֹ: וְאִתָּא אֱלִישֶׁע לְבֵיתָא. וְהָא רְבִיא מִיתָ רְמִי עַל עַרְסִיהּ: וְיִבָּא
וַיִּסְגֵּר הַדְּלָת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְּפַלֵּל אֱלֹהֵיהוּהָ: וְאִתָּא. וְאִגַּף דְּשֵׂא
בְּאִפִּי תַרְוִיחוֹן וְצִלֵּי קְדָם יְי: וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיְלֵךְ וַיִּשְׂם פְּיוֹ עַל־פְּיוֹ
וַיַּעֲנִיּוּ עַל־עֵינָיו וְכַפְּיוֹ עַל־כַּפּוֹ וַיִּגְהַר עֲלָיו וַיִּחַם בְּשַׂר הַיְלֵךְ:

כפיו קרי

וְסִלֵּיק וְשָׁכִיב עַל רְבִיא. וְשׁוּי פּוּמִיָּה עַל פּוּמִיָּה. וְעֵינוּהִי עַל עֵינוּהִי וַיְדוּהִי עַל יְדוּהִי.
וְאִלְהִית עֲלוּהִי וְחָם בְּסָרָא דְרְבִיא: וַיִּשָׁב וַיִּלְךָ בְּבֵית אַחֲת הַנְּהָ
וְאַחֲת הַנְּהָ וַיַּעַל וַיִּגְהַר עֲלָיו וַיִּזְוֹר הַנְּעֵר עַד־שְׁבַע פְּעֻמִּים
וַיִּפְקַח הַנְּעֵר אֶת־עֵינָיו: וְתַב וְהִלִּיךְ בְּבֵיתָא. זְמַנָּא תְּדָא לְכָא וְזְמַנָּא תְּדָא לְכָא.
וְסִלֵּיק וְאִלְהִית עֲלוּהִי. וְאִתְּמַקֵּךְ רְבִיא עַד שְׁבַע זְמַנִּין וּפְתַח רְבִיא יֵת עֵינוּהִי:

ביאור המילות

מדרשי תימן

(לד) ויגהר. ענין השמטמות הגוף, כמו ויגהר ארלכה (מל"א י):
ויחם. מלשון ממנימות: (לה) ויזורר. ענין עיטוש, כי עטישומי
מהל אור (ליוז מה), תרגומו זכורוסי:
שעשית נסים על ידי אדוני אליהו והחיה בן השונמית, כך עשה [עמי והחיה את הנער הזה], מיד חיה:

והניחה על כלב מת וקִיָּה, ונטמאת המשענת. ואחר כך הלך
והניחה על פני הנער, ולא עלת בידו [עד שהלך הוא בעצמו
ונתן פיו על פיו והתחיל] מתפלל לפני הקב"ה ואמר, כשם
שעשית נסים על ידי אדוני אליהו והחיה בן השונמית, כך עשה [עמי והחיה את הנער הזה], מיד חיה:

וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי חַיֵּי שָׂרָה וַיֹּאמֶר קְרָא לַשְּׁנַמִּית הַזֹּאת
וַיִּקְרָאָהּ וַתֵּבֵא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאֵי בְנֵיךָ: וקרא
לְגִיתָיו. וַאֲמַר קְרִי לַשְּׁנַמִּיתָא הָדָא. וקרא לה וַאֲתַת לְקַדְמוּהֵי
וַאֲמַר סְבִי בְרִיד: לו וַתֵּבֵא וַתַּפֵּל עַל־דַּגְלָיו וַתִּשְׁתַּחֲוּ
אַרְצָהּ וַתִּשָּׂא אֶת־בְּנֶיהָ וַתִּצְעַא: וַאֲתַת וַנִּפְלַת קָדָם
רַגְלוֹהֵי. וסגידת על ארעא וַנְּסִיבַת יַת בְּרָהּ וַנִּפְקַת:

[לו. לשנמית. כ"ה בתיגאן
ובקצת דפוסים. ובקצת דפוסים
כתוב 'אל השנמית', וליתא.
(כ"כ מהר"ץ בגליון הפטרת
מהר"ש מנזלי, אך בתאג נביאים
ראיתי הגירסא בפס' קרא את
השנמית' וכ' שם מהר"ץ 'ה'ג את
בס'ת', ואמנם כך היא הגירסא
בשני תיגאן של בניה הסופר. נמצא
א"כ דהתיגאן עצמם תלוקים
בגירסא, ועכ"פ נראה יותר דדברי
מהר"ץ שהבאתי כאן נכתבו מאוחר
יותר, והם עיקר. יפ"ה):

דויהיו חיי שרה
תחלת מלכים

א וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיְכַסְהוּ בַּבְּגָדִים
וְלֹא יָחַם לוֹ: וּמִלְפָּא דְוִיד סִיב. עַל בְּיוֹמִין. וּמִכֶּסֶן לִיהָ בְּלַבּוּשֵׁין אָ וְלֹא שְׁחִין לִיהָ:
ב וַיֹּאמְרוּ לוֹ עַבְדָּיו יְבַקְשׁוּ לְאֲדָנֵי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָהּ וְעַמְדָּהּ
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וַתְּהִי לוֹ סִכְנַת וְשִׁכְבָּהּ בְּחִיקָהּ וְחַם לְאֲדָנֵי הַמֶּלֶךְ:
וַאֲמָרוּ לִיהָ עַבְדוּהֵי. יבעון. לְרַבּוּנֵי מִלְפָּא עוֹלִימְתָא בְּתוּלְתָא. וּתְשַׁמִּישׁ קָדָם מִלְפָּא. וּתְהִי
לִיהָ קְרִיבָא. וְתִשְׁכּוּב לְוַתְךָ וְיִשְׁחַן לְרַבּוּנֵי מִלְפָּא: ג וַיְבַקְשׁוּ נַעֲרָה יָפָה בְּכָל
גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲבִישַׁג הַשּׁוֹנַמִּית וַיָּבֵאוּ אֹתָהּ לְמֶלֶךְ:
וּבְעוֹן עוֹלִימְתָא שְׁפִירְתָּא. בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. וְאַשְׁכְּחוּ. יַת אֲבִישַׁג דְּמִן שׁוֹנֵם
וַאֲתִיאוּ יַתָּהּ לְמִלְפָּא: ד וְהַנַּעֲרָה יָפָה עַד־מְאֹד וַתְּהִי לְמֶלֶךְ סִכְנַת
וַתִּשְׁרָתְהוּ וְהַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעָהּ: וְעוֹלִימְתָא שְׁפִירָא עַד לַחֲדָא. וְהָתָּה לְמִלְפָּא
קְרִיבָא וּמִשְׁמָשָׂא לִיהָ וּמִלְפָּא לָא יָדָעָהּ: ה וַאֲדָנֵיהָ בְּחַנְיָה מִתְּנַשָּׂא לְאֹמֶר
אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וְחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו:

א. ולא יחם לו. היו"ד בחירק
בכל הספרים: ג. וַיִּמְצְאוּ. הו"ו
געי: ה. וַאֲדָנֵיהָ. האל"ף בשוא
פתח בכל התיגאן, ומסיר עליה
ח, וכן הוא בכ"ד גדול:

מדרשי תימן

ביאור המילות

(א) יחם. מלשון חמימות: (ב) סכנת. מחממת, כמו זוקע
ענים יסכן צם (קהלת י): (ד) ידעה. הוא כינוי למשכב:
המעיל לשאול. ומדרש אגדה, אמר ר' שמואל בר נחמני, כיון שראה את המלאך עומד בירוש[לם] וחרבו שלופה בידו, נצטנן
מיראתו: ולא יחם לו. למה, שאחזתו רוח קרה ורעשו כל עצמותיו: